

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ЛИСТОПАД 2019 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у листопаді 2019 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями Крим-
ської правозахисної групи

ЗМІСТ

1. ВСТУП	2
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Обшуки та затримання.....	3
Політично умотивоване кримінальне переслідування.....	3
«Справа кримських мусульман».....	3
«Справа українських диверсантів».....	5
«Переслідування за звинуваченням у участі.....	6
у батальйоні ім. Н.Челебіджіхана»	
Умови утримання в місцях несвободи.....	6
Свобода думки, совісті та релігії.....	7
Свобода слова та висловлювання думки.....	7
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	8
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни.....	8
<i>Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території, до збройних сил.....</i>	<i>8</i>
<i>держави, що окупує, а також пропаганда служби у збройних силах</i>	

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

14 листопада представник Меджлісу кримськотатарського народу Гаяна Юксель повідомила, що о 6й ранку співробітники ФСБ РФ вчинили обшук у селі Токлук (Богатівка) у будинку тренера з греко-римської боротьби, делегата Курултая кримськотатарського народу VI скликання **Ісмета Салієва**. Для здійснення обшуку приїхало біля 8ми автомобілів. Причиною обшуку назвали розслідування справи про тероризм, шукали зброю й наркотики. Ісмет Салієв в цей час перебував в материковій частині України¹.

28 листопада співробітники відділку поліції Сімферопольського району й Центру з протидії екстремізму (Центр Е) вчинили обшук у представників кримського козацтва **Сергія Акімова, Олександра Агуренка й Миколи Медведя**. Адвокат К. Рустемов повідомив, що обшук здійснювався у рамках дослідчої перевірки за заявою про розкрадання майна «Кримського козачого кадетського корпусу». Акімов пояснив, що майно було передано йому у рамках виконавчого впровадження. Сергій Акімов — кримський активіст, котрий не виступає проти окупації, проте відкрито критикує владу РФ і російський «уряд» Криму.²

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець листопада **88 осіб** позбавлені волі у рамках політично умотивованого чи релігійного кримінального переслідування. Повний список опубліковано на сайті КПГ.³

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

У листопаді загальна кількість громадян Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», — **65 осіб**.

6 листопада суддя «Київського районного суду Сімферополя» Денис Діденко продовжив **Ескандеру Абдулнагієву, Арсену Абхаїрову й Рустему Емірусєїнову** строки утримання під вартою до 13 січня 2020 року. Клопотався про продовження слідчий УФСБ Іван Романець⁴.

8 листопада судді «Київського районного суду Сімферополя» Денис Діденко, Андрій Довгополов і Михайло Белоусов продовжили **Акіму Бекірову, Яшару Муєдінову, Іззету Абдуллаєву, Асану Янікову, Сервету Газієву, Меджіту Абдурахманову й Владлену Абдулкадірову** строки утримання під вартою до 15 лютого 2020 року. Клопоталися про продовження строків слідчі УФСБ РФ Сергій Махньов й А.Н. Лавров⁵.

¹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10218116991789075>

² Крим.Реалі / «У Криму — тоталітарна вертикаль влади». Активісти — про обшук у отамана Акімова <https://ru.krymr.com/a/krymskie-aktivisty-i-soratniki-ob-obyskah-u-sergeya-akimova/30299043.html>

³ <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2019/12/lisheniya-svobody-noyabr-2019.pdf>

⁴ «Київський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 06.11.2019. Справи № 3/2-622/2019, 3/2-623/2019, 3/2-624/2019, https://kiev-simpf--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sv_num=1&H_date=06.11.2019

⁵ «Київський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 08.11.2019. Справи № 3/2-629/2019, 3/2-630/2019, 3/2-631/2019, 3/2-632/2019, 3/2-633/2019, 3/2-634/2019, 3/2-635/2019, https://kiev-simpf--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&sv_num=1&H_date=08.11.2019

11 листопада суддя Ленінського районного суду Ростова-на-Дону (РФ) Олександр Осипов продовжив **Руслану Сулейманову** термін утримання під вартою до 15 лютого 2020 року. Дружина Сулейманова, Ельзара Сіферша, повідомила, що засідання відбувалося у закритому режимі, на оголошення ухвали її до зали суду не пропустили, й про результат вона дізналася від адвоката⁶. На сайті суду інформація щодо розгляду справи відсутня.

11 листопада судді «Київського районного суду Сімферополя» Денис Діденко, Андрій Довгополов, Галина Хулапова й Михало Белоусов продовжили **Рустему Шейхалієву, Тофіку Абдулгазієву, Білялу Аділову, Раїму Айвазову, Рустему Сейтхалілову, Фарходу Базарову, Шабану Умерову й Джемілью Гафарову** строки утримання під вартою до 15 лютого 2020 року. Клопоталися про продовження строків утримання під вартою слідчі УФСБ РФ Сергій Махньов й А.Н. Лавров⁷.

11 листопада адвокат Ріфат Яхін повідомив, що суддя Галина Хулапова під час слухань щодо продовження строку перебування під вартою Джемілья Гафарова відмовила йому у праві на конфіденційну розмову з адвокатом⁸.

12 листопада судді «Київського районного суду Сімферополя» Денис Діденко, Андрій Довгополов, Галина Хулапова й Михайло Білоусов продовжили **Ремзі Бекірову, Енверу Аметову, Аліму Карімову, Різі Ізетову, Осману Аріфмететову й Сейтвелі Сейтабдієву** строки утримання під вартою до 15 лютого 2020 року. Клопоталися про продовження строків утримання під вартою слідчі УФСБ РФ Сергій Махньов й А.Н. Лавров⁹.

12 листопада колегія суддів Південного окружного військового суду у Ростові-на-Дону (РФ) на чолі з Романом Сапруновим ухвалила вироки «ялтинській групі»: **Мусліма Алієва** засудили до 19 років позбавлення волі, **Інвера Бекірова** — до 18 років, **Вадима Сірука й Еміра-Усеїна Куку** — до 12 років кожного, **Рефата Алімова** — до 8 років, **Арсена Джеппарова** — до 7 років позбавлення волі у колонії суворого режиму. Усі вони будуть утримуватися у колоніях суворого режиму на території РФ.

13 листопада активісти повідомили, що суддя Таганрозького міського суду Георгій Серебряников продовжив **Сейрану Муртазі** строк утримання під вартою до 15 лютого 2020 року за клопотанням слідчого УФСБ РФ Сергія Махньова¹⁰.

15 листопада судді «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Олексій Последов, Галина Редько й Алла Хиневич залишили чинним рішення про утримання під вартою **Руслана Нагаєва, Ленура Халілова, Різв Омерова, Енвера Омерова, Айдера Джеппарова й Ескендера Сулейманова**¹¹.

18 листопада суддя «ВС РК» Михайло Соболук залишив чинним рішення про утримання під вартою **Ельдара Кантимирова й Руслана Месутова**¹².

⁶ Крим.Реалії / Ростовський суд продовжив арешт фігурантові «справи Хізб ут-Тахрір» Сулейманову <https://ru.krymr.com/a/news-sud-v-rostove-ostavil-pod-arestom-sulejmanova/30264343.html>

⁷ «Київський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 11.11.2019. Справи № 3/2-636/2019, 3/2-637/2019, 3/2-640/2019, 3/2-641/2019, 3/2-644/2019, 3/2-645/2019, 3/2-648/2019, 3/2-649/2019, https://kiev-simpf--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=11.11.2019

⁸ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=805654589892731

⁹ «Київський районний суд Сімферополя» / Список справ, призначених до слухання на 12.11.2019. Справи № 3/2-638/2019, 3/2-639/2019, 3/2-642/2019, 3/2-643/2019, 3/2-646/2019, 3/2-646/2019, https://kiev-simpf--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=12.11.2019

¹⁰ https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/974391372928319?_tn_=-R

¹¹ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 15.11.2019. Справи № 22К-3439/2019, 22К-3441/2019, 22К-3444/2019 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=15.11.2019

¹² «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 18.11.2019. Справа № 22К-3438/2019 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=18.11.2019

18 листопада, за словами адвоката Е. Семедляєва, Советський районний суд Республіки Марій ЕЛ (РФ) встановив 8 років адміністративного нагляду над Юрієм (Нурі) Примовим після відбуття терміну позбавлення волі у лютому 2020 року. Адміністративний нагляд передбачає обмеження пересування та зобов'язання з 22:00 до 06:00 перебувати вдома¹³.

21 листопада судді «ВС РК» Ігор Крючков й Анатолій Осоченко залишили чинним рішення про утримання під вартою **Асана Янікова, Іззета Абдуллаєва, Сервера Газієва й Шабана Умерова**¹⁴.

22 листопада Ростовський обласний суд залишив чинним рішення про утримання під вартою **Руслана Сулейманова й Ерфана Османова**¹⁵.

28 листопада судді «ВС РК» Юрій Латинін, Михайло Соболук й Олена Данилова залишили чинним рішення про утримання під вартою **Меджіта Абдурахманова, Владлена Абдулкадірова, Енвера Аметова, Ремзі Бекірова, Ескандера Абдулганієва, Арсена Абхаїрова й Рустема Емірусейнова**¹⁶. Під час засідання Ремзі Бекіров був відсутній, тому що перебував на примусовій судово-психіатричній експертизі.

29 листопада судді «ВС РК» Олексій Последов і Едуард Білоусов залишили чинним рішення про утримання під вартою **Фархода Базарова, Акіма Бекірова, Яшара Муєдінова й Рустема Сейтхалілова**¹⁷.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець листопада в ув'язненні перебувають **11 осіб**,¹⁸ котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «у підготовці диверсій та шпигунстві». У цих справах зафіксовані незаконні методи проведення слідства й застосування тортур для отримання свідчень зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ відео «зізнання».

18 листопада стало відомо, що **Володимира Дудку й Олексія Бессарабова** етапували з СІЗО Лефортово м. Москва (РФ) до СІЗО Сімферополя¹⁹. 26 листопада КПГ стало відомо, що Дудка й Бессарабов вже етаповані з Сімферополя до РФ і тимчасово перебувають у СІЗО №1 м. Краснодар (РФ).

У листопаді **Костянтина Давиденка** після суду другої інстанції двічі доправляли до СІЗО Краснодара. Наприкінці листопада КПГ стало відомо, що його вивезли з СІЗО Краснодара для етапування до колонії, де він буде відбувати покарання. За попередньою інформацією, українця доправлять до Саратова (РФ).

¹³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/983737468660376>

¹⁴ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 21.11.2019. Справи № 22К-3495/2019, 22К-3497/2019, https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=21.11.2019

¹⁵ Крим.Реалі / У Росії суд залишив в СІЗО двох фігурантів сімферопольської «справи Хізб ут-Тахрір» <https://ru.krymr.com/a/news-russia-sud-sizo-simferopolskoe-delo-hizb-ut-tahrir/30286827.html>

¹⁶ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 28.11.2019. Справи № 22К-3592/2019, 22К-3597/2019, 22К-3599/2019, https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=28.11.2019

¹⁷ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 21.11.2019. Справи № 22К-3495/2019, 22К-3497/2019, https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=21.11.2019

¹⁸ Стр. 3 списку: <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2019/12/lisheniya-svobody-noyabr-2019.pdf>

¹⁹ <https://www.facebook.com/tarasibragimov/posts/1244727095727503>

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМЕНІ Н. ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець листопада за звинуваченням в участі у батальйоні Н. Челебіджіхана позбавлені волі **4 особи**. Офіційним приводом для переслідування звинувачених у Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ названо те, що вони не з'явилися добровільно у силові структури РФ і не заявили про свою участь у «Кримськотатарському добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Оголошеним слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ про те, що метою створення батальйону була деокупація Криму²⁰.

УМОВИ УТРИМАННЯ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ

7 листопада адвокат О. Ладін повідомив, що адміністрація ВК №3 Кабардино-Балкарії розмістила активіста з Євпаторії **Євгена Каракашева** на один рік у приміщення камерного типу²¹.

11 листопада адвокат Ріфат Яхін повідомив, що адміністрація СІЗО №1 Сімферополя відмовляється передавати **Джемілью Гафарову** необхідні ліки²².

Адвокат Е. Курбедінов повідомив, що адміністрація СІЗО №1 Ростова-на-Дону запроторила фігуранта справи «кримських мусульман» **Сейрана Салієва** до карцеру терміном на 5 днів за знайдений у нього під час обшуку годинник²³.

28 листопада адвокат А. Азаматов повідомив, що адміністрація СІЗО №1 Ростова-на-Дону видала фігурантам справи «кримських мусульман» **Тимурі Ібрагімову, Марлену Асанову, Мемету Белялову, Сейрану Салієву, Серверу Зекір'яєву й Ернесу Аметову** печиво з пліснявою й паштет зі свинини, що протирічить їхнім релігійним поглядам (іслам)²⁴.

29 листопада адвокат Р. Кямілев повідомив, що фігуранта справи «кримських мусульман» **Ремзі Бекірова** помістили до психіатричної лікарні Сімферополя для примусового проведення судово-психіатричної експертизи²⁵.

²⁰ КПГ / Володимира Дудку й Олексія Бессарабова знову етапували з Криму <https://crimeahrg.org/ru/vladimira-dudku-i-alekseya-bessarabova-snova-etapirovali-iz-krym>

²¹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2454865804630790>

²² https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=805654589892731

²³ Крим.Реалії / Фігуранта другої бахчисарайської «справи Хізб ут-Тахрір» Сейрана Салієва запроторили до карцеру — дружина <https://ru.krymr.com/a/news-seiran-saliev-karzer/30269588.html>

²⁴ Крим.Реалії / Фігурантам «справи Хізб ут-Тахрір» у російському СІЗО видали сухпайок із пліснявою й свининою — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-figurantam-dela-khizb-ut-tahrir-vydali-suhpaek-s-plesenju-i-svininoj/30295754.html>

²⁵ Крим.Реалії / Фігуранта «справи Хізб ут-Тахрір» Бекірова помістили в психіатричну лікарню — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-krym-delo-hizb-ut-tahrir-bekirov-psihiatricheskaya-bolnica/30297489.html>

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

8 листопада «мировий суддя Сімферопольського району» Тетяна Сьянова ухвалила рішення про штраф у розмірі 5 000 рублів стосовно **імама А. Іслямова** за проведення намазу в мечеті, яка формально не зареєстрована як культова споруда. Імама звинуватили у порушенні ч. 4 ст. 5.26 КпАП РФ (*Незаконна місіонерська діяльність*)²⁶.

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

25 листопада суддя «Ялтинського міського суду» Борис Горбов ухвалив рішення про штраф стосовно ялтинського блогера Євгена Гайворонського у розмірі 30 000 рублів за ч. 3 ст. 20.1 (*неприхована неповага до органів, що здійснюють державну владу в Російській Федерації*) за звинуваченням у нецензурному висловлюванні на адресу президента РФ В. Путіна.²⁷

²⁶ «Мирові судді Республіки Крим». Справа № 05-0359/76/2019 <http://mirsud82.rk.gov.ru/officework/dectextsas/?id=1244575&year=2019>

²⁷ КПГ / «Суд» в Криму оштрафував блогера Гайворонського за те, що він нібито обізвав Путіна нецензурним словом у соцмережі <https://crimeahrg.org/ru/sud-v-krymu-oshtrafoval-zhurnalista-evgeniya-gajvoronskogo-za-to-hto-on-yakoby-obozval-putina-necenzurnym-slovom-v-soczseti/>

3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРИ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

23 листопада в Керчі у рамках здійснюваної в Криму призовної кампанії відбувся захід — «урочисте прийняття присяги» мобілізованими до армії РФ кримчанами, в якому взяло участь **55 призовників**²⁸.

У листопаді КПГ задокументувала новий вирок стосовно мешканця Криму за ухилення від служби у збройних силах РФ, ухвалений 21 листопада «Судакським міським судом»²⁹. Усього на кінець листопада КПГ зафіксувала **79 кримінальних справ** за ухилення від служби у ЗС РФ, що були передані на розгляд до «судів» Криму.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координаторка Кримської правозахисної групи;
Віссаріон Асєєв, аналітик Кримської правозахисної групи;
Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

²⁸ КПГ / У Криму триває військовий призов до армії РФ <https://crimeahrg.org/ru/v-krymu-prodolzhaetsya-voinskij-prizyv-v-armiyu-rf/>

²⁹ «Судакський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 21.11.2019. Справа № 1-116/2019 https://sudak--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=21.11.2019